

การพัฒนากระบวนการประสานงานคณะรัฐมนตรีและ รัฐสภา

การประสานงานในภารกิจที่เกี่ยวข้องกับคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้การประสานงานในภารกิจดังกล่าวเป็นไปด้วยความราบรื่นและมีประสิทธิภาพ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๖ อนุมัติให้มีการจัดตั้งผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา (ปคร.) เป็นครั้งแรก โดยให้ทดลองนำร่องก่อนใน ๘ หน่วยงานและต่อมาจึงได้มีการจัดตั้ง (ปคร.) ในทุกกระทรวง

ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา (ปคร.) คือบุคคลที่เป็นผู้แทนส่วนราชการทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางเชื่อมต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการกับคณะรัฐมนตรี เสมือนเป็นประตูทางผ่าน (gateway) ที่คอยคัดกรองเรื่องต่าง ๆ ที่ผ่านเข้า-ออกระหว่างคณะรัฐมนตรีกับส่วนราชการ

ระบบผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาได้มีการจัดตั้งและดำเนินงานมาจนถึงปัจจุบัน เข้าสู่ปีที่ ๑๐ ของการมีระบบ ปคร. ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ระบบ ปคร. ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ที่สำคัญ เช่น การออกกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อรองรับการปฏิบัติงานของ ปคร. ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งจัดหลักสูตรอบรมเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานในระบบ ปคร. อย่างต่อเนื่อง

เอกสารฉบับนี้ได้แสดงพัฒนาการที่สำคัญของระบบ ปคร. ตั้งแต่เริ่มมีการจัดตั้งเพื่อเป็นองค์ความรู้ให้แก่ผู้ที่อยู่ในระบบ เช่น ปคร. ผู้ช่วย ปคร. รวมทั้งเจ้าหน้าที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ทราบแนวคิด ที่มา และพัฒนาการของระบบตั้งแต่เริ่มก่อตั้งในช่วงแรกจนถึงในปัจจุบัน

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

บทที่ ๑ การบริหารราชการแผ่นดิน

ในบทนี้จะเป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน และคณะรัฐมนตรี ในฐานะผู้ใช้อำนาจการบริหารราชการแผ่นดิน กระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีในการบริหารราชการแผ่นดิน และความสำคัญของการประสานงานที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๑

การบริหารราชการแผ่นดินและกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี

๑.๑ ความหมายของการบริหารราชการแผ่นดิน^๑

การบริหารราชการแผ่นดินเป็น Job Description หรือเป็นภาระของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีแต่ละคน เมื่อนายกรัฐมนตรี ๑ คนกับรัฐมนตรีอื่นอีกไม่เกิน ๓๕ คน รวมกันเป็นไม่เกิน ๓๖ คน เรียกว่าคณะรัฐมนตรี ทั้งคณะมีหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน แต่คำว่าบริหารราชการแผ่นดินเป็นคำที่รัฐธรรมนูญไทยหลายฉบับจนมาถึงฉบับปัจจุบันไม่เคยบัญญัติความหมายของคำว่าบริหารราชการแผ่นดินแปลว่าอะไรและทำอะไร ในขณะที่เมื่อกล่าวถึงคำว่า รัฐสภา มีหน้าที่หรือมีอำนาจในการออกกฎหมาย ออกอย่างไร จะมีการบัญญัติไว้ชัดเจน และรัฐสภา มีอำนาจหน้าที่ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ควบคุมอย่างไร ก็มีการอธิบายเพิ่มเติม เช่น หนึ่งโดยการตั้งกระทู้ถาม สองเปิดอภิปรายเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ วิธีเปิดอภิปรายทำอย่างไร หรือเมื่อกล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของศาลว่ามีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดี การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้ทำอย่างไร รัฐธรรมนูญก็อธิบายขยายความหรือแปลเอาไว้เสร็จ แต่พอถึงคำที่ยิ่งใหญ่ ที่บอกว่าคณะรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน กลับไม่เคยมีรัฐธรรมนูญไทยฉบับใดเลยจนถึงฉบับปัจจุบันที่จะเขียนไว้

งานการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง ครอบคลุมตั้งแต่ความเป็นอยู่ในชีวิตปกติประจำวันไปจนถึงการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศ การปฏิสัมพันธ์กับต่างประเทศ คำว่าการปกครองประเทศ หรือที่รัฐธรรมนูญเรียกว่า “การบริหารราชการแผ่นดิน” ก็มีความหมายกว้างขวางครอบคลุมถึงการทำกิจกรรมทั้งปวงที่มีใช้อำนาจหน้าที่ขององค์กรอื่นอันได้แก่รัฐสภาและศาล ซึ่งขอบเขตอำนาจองค์กรนั้นจำกัดและมีกรอบแน่นอนชัดเจนกว่ามาก เมื่องานบริหารราชการแผ่นดินเป็นงานที่มีขอบเขตกว้างขวาง องค์กรที่รับผิดชอบ คือ รัฐบาลจึงมีขนาดใหญ่และมีความสลับซับซ้อน การจะ

^๑ สรุปลงจากคำบรรยาย วิษณุ เครืองาม, หลักการบริหารราชการแผ่นดิน, รายงานประจำปี ๒๕๕๓ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ผลักดันงานให้บรรลุผลสำเร็จและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเรื่องหนึ่ง ๆ จะมีความเกี่ยวข้อง และต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายหน่วยงานในเวลาเดียวกัน^๒

การบริหารราชการแผ่นดิน คือ การกระทำในทางการเมืองซึ่งแสดงออก ๔ ประการ

๑.๑.๑ การกำหนดนโยบาย

การกำหนดนโยบายที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า Policy Making คำว่านโยบายนั้น หมายความว่าสิ่งที่อยากทำซึ่งต่างจากคำว่า วิสัยทัศน์ เพราะวิสัยทัศน์คือสิ่งที่อยากเห็น โดยมาก เพื่อให้มีกรอบในการทำงาน วิสัยทัศน์มักจะกำหนด ๕ ปี เพื่อจะได้ปรับกันอีกครั้ง วิสัยทัศน์ที่ดีต้องไม่ใช่มาจากผู้บังคับบัญชา ต้องมาจากการระดมความคิด เพราะเวลาจะทำงานด้วยกันทั้งหมด ส่วนคำว่านโยบายไม่ใช่วิสัยทัศน์ นโยบายมาจากคำว่า นย บวกกับ อุบาย แปลว่า วิธีในการทำงาน เป็นวิธีในการที่จะทำงาน เพราะฉะนั้นวิสัยทัศน์มีมาก่อน จากนั้นจึงกำหนดนโยบาย ซึ่งโดยหลักแล้ว ควรจะสอดคล้องไปด้วยกันกับวิสัยทัศน์ นโยบายจึงมาหลังวิสัยทัศน์เสมอ

การกำหนดนโยบายคือการกำหนดวิธีทำงาน กำหนดลำดับงานที่จะทำ เรื่องใด ทำก่อนทำหลัง ทำเมื่อไหร่ อย่างไร ที่ไหน ใครเป็นคนทำ ทั้งหมดนี้อยู่ในคำว่านโยบายทั้งสิ้น นโยบายมีหลายระดับ บางระดับไม่เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน เพราะว่าคณะรัฐมนตรีไม่มีอำนาจไปกำหนด นโยบายที่เกี่ยวข้องกับคณะรัฐมนตรีมี ๕ ระดับ

(๑) **แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ** นโยบายระดับสูงสุดคือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ซึ่งบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหมวด ๕ ไม่ว่าจะพรรคการเมืองใดมาเป็นรัฐบาล ก็ต้องทำตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ สิ่งใดที่แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐไม่ได้ระบุ รัฐบาลสามารถกำหนดเพิ่มเติม แต่ต้องไม่ขัดกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ดังนั้นนโยบายที่รัฐบาลกำหนดจะกำหนดให้ขัดกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐไม่ได้ และเรื่องใดที่กำหนดไว้ในแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

^๒ วิษณุ เครืองาม, การพัฒนาระบบการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีในปัญหาผลประโยชน์แห่งชาติ เอกสารประกอบการศึกษา วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๓๙ ประจำปีการศึกษาพุทธศักราช ๒๕๓๙-๒๕๔๐

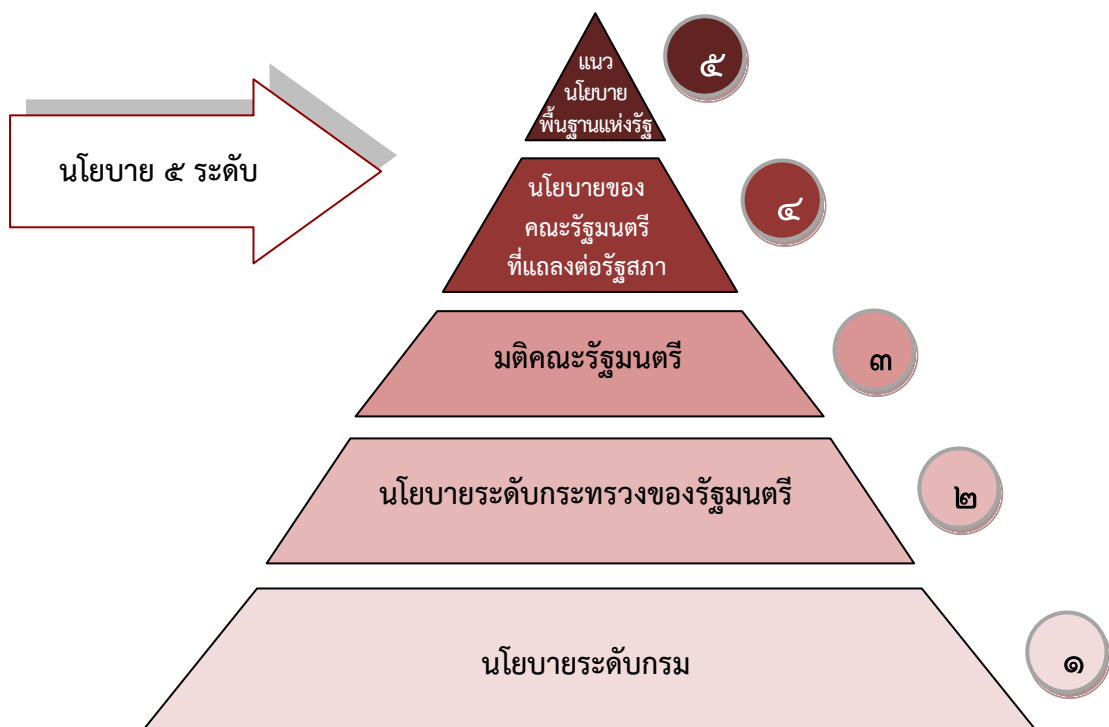
รัฐบาลจะไม่ทำก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้นต้องถือแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐเป็นใหญ่สุด นโยบายอื่นในลำดับมาจะต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และเมื่อบริหารงานครบปีรัฐบาลจะต้องแถลงต่อรัฐสภาว่าได้ดำเนินการใดไปบ้าง

(๒) **นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา** ลำดับต่อมาคือนโยบายที่รัฐบาลแถลงต่อรัฐสภา รัฐบาลเป็นผู้กำหนดและรับผิดชอบเอง เรียกว่า นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา ใครก็ตามที่เป็นรัฐบาล เมื่อตั้งคณะรัฐมนตรีครบคณะ หากไม่ใช่เป็นการปรับคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีจะต้องไปแถลงนโยบายต่อที่ประชุมร่วมกันของสองสภา

(๓) **มติคณะรัฐมนตรี** ชั้นที่ ๓ ก็คือ นโยบายของคณะรัฐมนตรีที่มีทุกวันอังคาร คณะรัฐมนตรีประชุมครั้งหนึ่งมีนโยบายออกมาหลายเรื่อง นโยบายเหล่านั้นรัฐบาลสามารถกำหนดแต่คนละระดับกับนโยบายที่แถลงต่อสภา เช่น นโยบายคณะรัฐมนตรีบอกว่าห้ามข้าราชการเดินทางไปดูงาน สัมมนาต่างประเทศ นโยบาย ๖ มาตรการ ๖ เดือนช่วยเหลือคนจน หรือนโยบายเกี่ยวกับเรื่องการจัดงบประมาณเพื่อช่วยเหลือปัญหาอุทกภัย นโยบายเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจ นโยบายเกี่ยวกับเรื่องผ่อนผันแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงาน เหล่านี้เป็นนโยบายที่มีทุกวันอังคาร เป็นระดับที่ ๓

(๔) **นโยบายระดับกระทรวงของรัฐมนตรี** ระดับที่ ๔ คือนโยบายระดับกระทรวง คำว่านโยบายแต่ละกระทรวงคือ รัฐมนตรีกำหนดในเรื่องของนโยบายกระทรวงของตนได้

(๕) **นโยบายระดับกรม** ระดับสุดท้ายก็คือนโยบายระดับกรม เช่น อธิบดีกรมที่ดิน ออกนโยบายของกรมที่ดินได้ ว่าใครจะมาโอนโฉนดต้องนำเอกสารหลักฐานใดมา หรือ ไม่ต้องเอาอะไรมา สิ่งเหล่านี้เป็นนโยบาย รวมแล้วมี ๕ ระดับ

ระดับที่ ๕ ยกไว้ ส่วนระดับที่ ๔ ระดับที่ ๓ ระดับที่ ๒ รวมถึง ระดับที่ ๑ จะเป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่งรัฐบาลเป็นคนกำหนด นี่คือความหมายของการบริหารราชการแผ่นดิน ความหมายที่หนึ่ง เท่านั้น

๑.๑.๒ การปฏิบัติตามนโยบาย

ความหมายที่สองของการบริหารราชการแผ่นดินคือการปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนด เพราะเมื่อกำหนดนโยบายไปแล้ว การจะไปดำเนินการตามนโยบายนั้น คณะรัฐมนตรีจะต้องเป็นผู้ดำเนินการหรือดูให้คนไปทำ เพราะนโยบายคือสิ่งที่อยากทำ ถึงเวลาจริง ๆ ก็ต้องทำ เช่น มีนโยบายว่าจะต้องปฏิรูปที่ดิน นโยบายว่าจะช่วยคนจน นโยบายว่าจะแก้ปัญหาหนี้ติดพอลถึงเวลาปฏิบัติต้องมีเครื่องมือในการรองรับนโยบาย เครื่องที่จะรองรับนโยบาย คือ กฎหมายงบประมาณ คน และอำนาจหน้าที่ ซึ่งถ้าหากไม่มี ต้องหาทางสร้างอำนาจหน้าที่ขึ้นโดยวิธีใดวิธีหนึ่งจึงจะทำได้ เหล่านี้เป็นกลไกที่จะมารองรับการปฏิบัติตามนโยบาย

๑.๑.๓ การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

ความหมายประการที่สาม ก็คือการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า Law Enforcement กฎหมายนั้นคือ กระดาษ เพราะฉะนั้นต้องมีการ Enforce กฎหมาย หน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินคือการ Enforce กฎหมาย ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงต้องมีตำรวจ อยู่ในมือ มีทหารอยู่ในมือ มีอัยการอยู่ในมือ มีดีเอสไอ (Department of Special Investigation-กรมสอบสวนคดีพิเศษ) อยู่ในมือ มีเจ้าหน้าที่ที่จะ Enforce กฎหมาย เราถึงเรียกพวกตำรวจ พวกอัยการว่า Law Enforcement Officer เจ้าหน้าที่ผู้บังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ทำอย่างไรจะให้กฎหมายศักดิ์สิทธิ์ การไล่จับคือการ enforce กฎหมาย กฎหมายบอกห้ามชุมนุม ในเวลาที่มีประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน คนก็ไปชุมนุมก็ต้องเอาเจ้าหน้าที่ไปไล่จับ การจับก็คือ การ Enforce กฎหมายเป็นความหมายหนึ่งของคำว่า การบริหารราชการแผ่นดิน หากรัฐบาลไม่ได้ Enforce กฎหมาย ปลอ่ยให้มีการล่วงละเมิดกฎหมาย รัฐบาลบกพร่อง ซึ่งหากบกพร่องข้อใดข้อหนึ่งในหลายข้อของการบริหารราชการแผ่นดินจะนำมาสู่การเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ ถือว่าทำผิดหน้าที่ บางครั้งอาจเป็นความผิดอาญาหรือเป็นคำขอถอดถอนได้

๑.๑.๔ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของประเทศ

ความหมายสุดท้ายของคำว่าบริหารราชการแผ่นดินคือ การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของประเทศ ปัญหาใดที่รู้ล่วงหน้า รัฐบาลจะใส่ในนโยบายที่แถลงต่อสภาแล้ว เช่น จะปฏิรูปที่ดิน จะแก้ปัญหาความยากจน จะแก้ปัญหาหนี้ติด แสดงว่าปัญหาพวกนี้เข้าสภาจึงไปกำหนดเป็นนโยบายแถลงต่อสภาได้ แต่ปัญหาบางเรื่องไม่ได้มีมาโดยรู้ตัว แต่เกิดขึ้นโดยปัจจุบันทันด่วน ไม่รู้ว่าจะมาวันไหน ไม่รู้ว่าจะมาหรือไม่ และไม่รู้ว่าจะมาอย่างน้อยขนาดไหน เราเรียกปัญหาเหล่านี้ว่าปัญหาเฉพาะหน้าทั้งสิ้น เมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้า รัฐบาลต้องแก้ เพราะว่าถ้ารัฐบาลไม่แก้ ใครจะแก้ แล้วก็เป็นเรื่องที่น่าเห็นใจ คนมาเป็นรัฐบาลมักคิดว่า ใครที่มาเป็นรัฐบาล

จะได้ผลักดันนโยบายและไปช่วยประชาชน นโยบายคือนโยบายที่รัฐบาลแถลงต่อรัฐสภา แต่ในความเป็นจริงจะมีโอกาสได้ทำตามนโยบายที่ตนแถลงต่อสภา และทำตามนโยบายที่คณะรัฐมนตรีมีมติทุกวันอังคารได้ไม่ถึงร้อยละ ๕๐ เพราะกว่าครึ่งหนึ่งจะต้องเสียเวลา เสียงบประมาณ เสียกำลังกาย กำลังใจ หมดไปกับการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่คาดไม่ถึง ไม่ทำก็ไม่ได้ รัฐบาลไม่ทำใครจะทำ รัฐบาลไม่แก้ ใครจะแก้

๑.๒ บทบาทหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีในการบริหารราชการแผ่นดิน^๓

๑.๒.๑ คณะรัฐมนตรีในฐานะองค์กรผู้ตัดสินใจ

ในการทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน ส่วนหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีจะต้องกระทำ อยู่เสมอด้วยความรอบคอบ รัดกุม และระวังให้ถูกต้องเหมาะสมทั้งในแง่กฎหมาย ความเป็นธรรม และจังหวะเวลา คือ “การตัดสินใจ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ ปัจจัยพื้นฐานในการกำหนดว่าสิ่งใดเป็นผลประโยชน์แห่งชาติ ได้แก่

- การธำรงรักษาเอกราชของชาติบ้านเมือง
- การธำรงรักษาระบอบการเมืองการปกครองและสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- ความสุขสมบูรณ์ทางเศรษฐกิจ
- การรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของโลก

บ่อยครั้งที่ไม่อาจนำปัจจัยทุกข้อมาเป็นเครื่องกำหนดผลประโยชน์แห่งชาติ ร่วมกันได้เพราะปัจจัยเหล่านั้นมีความขัดแย้งกันเองจนต้องเลือกว่าจะให้น้ำหนักแก่ปัจจัยใด ยิ่งหย่อนกว่ากัน อย่างไรก็ตาม ในทางวิชาการถือว่าระดับ (degree) ของผลประโยชน์แห่งชาติ ก็มีความสำคัญเช่นกันและช่วยให้น้ำหนักแก่ทางเลือกในการตัดสินใจได้โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

- ผลประโยชน์สำคัญยิ่ง (vital interest)
- ผลประโยชน์สำคัญ (major interest)
- ผลประโยชน์รอบนอก (peripheral interest)

ทั้งนี้ ผลประโยชน์ใดจัดอยู่ในระดับใดขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของแต่ละประเทศ และปัญหาที่กำลังเผชิญในขณะนั้น ๆ เรื่องต่าง ๆ ที่นำเข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีจะประกอบด้วย เรื่องที่เป็นผลประโยชน์ทั้งสามระดับ

๑.๒.๒ การตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีในปัญหาผลประโยชน์แห่งชาติ

๑.๒.๒.๑ ระดับขั้นการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี

^๓ สิบพัน วณวิสุทธิ, ระบบการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี (ช่วงปี ๒๕๔๐-กลางปี ๒๕๔๙), เอกสารวิชาการ สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (หน้า ๒๒-๒๘)

ในการตัดสินใจของรัฐมนตรีแต่ละคน รัฐมนตรีสามารถดำเนินการได้
๒ ระดับ คือ

๑) การตัดสินใจของรัฐมนตรีแต่ละคนโดยลำพังตนเอง หมายถึง
เป็นการใช้อำนาจในฐานะเจ้าของกระทรวงหรือประธานคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ซึ่งมีกฎหมาย
หรือระเบียบข้อบังคับให้ใช้อำนาจวินิจฉัย สั่งการ ตรวจสอบหรือกำกับดูแลได้โดยลำพังตนเอง
หรือมีฉันทันทีผ่านทางคณะกรรมการหรือลำดับสายงานในแต่ละกระทรวงที่รัฐมนตรีผู้นั้น
เป็นเจ้าของสังกัด ผู้บังคับบัญชา หรือประธาน

๒) การตัดสินใจร่วมกันของรัฐมนตรีในฐานะสมาชิกในคณะรัฐมนตรี
หมายถึง การใช้อำนาจในฐานะองค์คณะรัฐมนตรีซึ่งจะต้องมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน
ซึ่งนำหน้าร่วมกัน และวินิจฉัยสั่งการร่วมกันในรูปของมติคณะรัฐมนตรีอันจะมีผลให้ทุกคนทุกฝ่าย
ต้องปฏิบัติตาม เรื่องที่พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี
พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดไว้ให้ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีมี ๑๓ ประเภท การตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี
จะปรากฏในรูปของมติรับทราบ หรือในรูปของการอนุมัติ อนุญาต เห็นด้วย อย่างใดอย่างหนึ่ง
ก็ได้

๑.๒.๒.๒ รูปแบบของการตัดสินใจ

การตัดสินใจร่วมกันของรัฐมนตรีเป็นรูปแบบของการประชุมปรึกษา
ทั้งคณะดังที่ชื่อว่า “คณะรัฐมนตรี” (Council of Ministers) ซึ่งในประเทศที่ใช้ระบบรัฐสภา
คณะรัฐมนตรีจะต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อสภา (Common responsibility) เพราะบริหาร
อยู่ได้บนพื้นฐานของความไว้วางใจร่วมกันจากสภาจึงต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (unity)
รัฐมนตรีทุกคนจะมีคะแนนเสียงเท่ากันในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ส่วนนายกรัฐมนตรีนั้นถือหลักว่า
เป็นเพียงหัวแถวลำดับหนึ่งในบรรดาผู้มีสิทธิมีเสียงเท่ากันเท่านั้น (First among equals)

รูปแบบการตัดสินใจไม่เคยมีการกำหนดไว้ในกฎหมายใด ไม่ว่ารัฐธรรมนูญ
หรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน จึงเป็นเรื่องที่คณะรัฐมนตรีแต่ละสมัย
จะพิจารณากำหนดตามความจำเป็นและความเหมาะสมในแต่ละสมัย

รูปแบบของการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีไทยที่ผ่านมา อาจจัดกลุ่มได้
เป็น ๓ กลุ่ม คือ

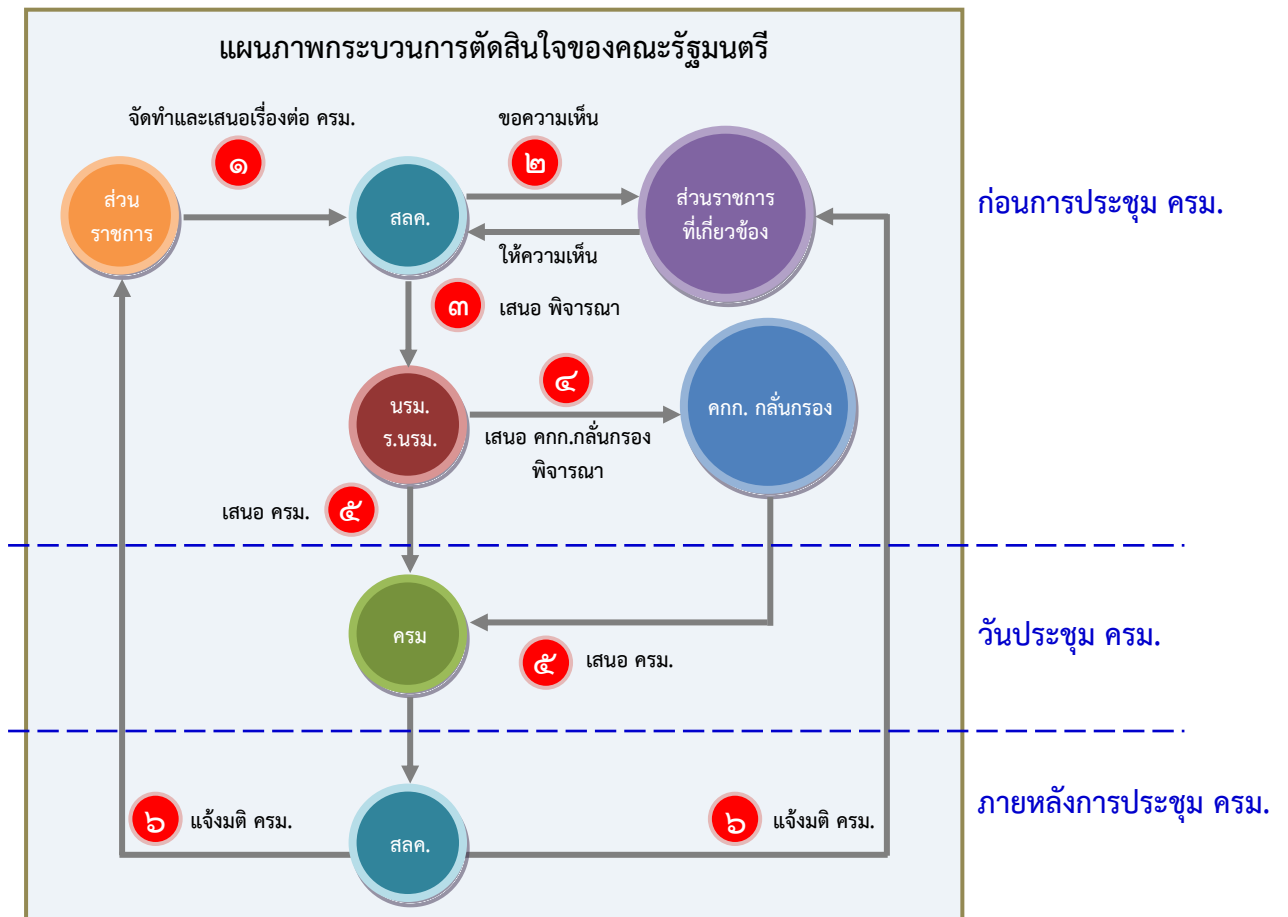
- การตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีโดยมอบอำนาจให้มีผู้ตัดสินใจแทน
- การตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีโดยผ่านคณะกรรมการรัฐมนตรี
- การตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีโดยคณะรัฐมนตรีเต็มคณะ

ส่วนที่ ๒

บทบาทหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกับกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี

บทบาทของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีในกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีแบ่งได้เป็น ๓ ช่วง คือ

- ก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี
- วันประชุมคณะรัฐมนตรี
- ภายหลังจากการประชุมคณะรัฐมนตรี

๒.๑ ก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี

๒.๑.๑ รับเรื่องจากส่วนราชการและตรวจสอบ

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่รับเรื่องที่ส่วนราชการส่งมาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี โดยจะต้องตรวจสอบคุณสมบัติของเรื่องว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นกฎหมายและระเบียบหลักที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติของทุกหน่วยงานสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

ประเด็นการตรวจสอบที่สำคัญได้แก่ ประเภทเรื่องที่เสนอต้องมีความสอดคล้องกับประเภทเรื่องที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ เนื้อหาสาระของเรื่องมีความครบถ้วนตามหัวข้อที่กำหนดผู้ลงนามเป็นผู้มีอำนาจ (วันที่ลงนามและวันที่ส่งเรื่องถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีระยะเวลาห่างกันไม่เกินระยะเวลาที่กำหนด) เรื่องที่เสนอ มีความเห็นของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีครบถ้วนหรือไม่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะกำหนดวันที่คาดว่าจะนำเรื่องของส่วนราชการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและแจ้งให้ส่วนราชการทราบ

๒.๑.๒ สอบถามความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

โดยที่การตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีต้องเป็นการตัดสินใจที่อยู่บนพื้นฐานของข้อมูล ดังนั้น หากเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีมีความเกี่ยวข้องกับส่วนราชการอื่น จะต้องมีการสอบถามความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลส่วนนี้มาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ซึ่งหากส่วนราชการเจ้าของเรื่องยังไม่ได้ส่งข้อมูลส่วนนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้ดำเนินการขอความเห็นจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดวันที่ขอให้ตอบด้วย

ในกรณีที่ความเห็นของส่วนราชการมาครบถ้วนแล้ว หรือยังไม่ครบถ้วนแต่เป็นเรื่องที่มีความเร่งด่วน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะจัดทำบันทึกสรุปเรื่องพร้อมข้อมูลความเห็นของส่วนราชการที่ตอบมาแล้ว และข้อวิเคราะห์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอต่อนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการว่า จะเห็นสมควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรี หรือเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกา หรืออาจสั่งการอื่น ๆ ซึ่งเมื่อนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีสั่งการแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก็จะดำเนินการตามข้อสั่งการนั้น

๒.๑.๒.๑ กรณีเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะส่งเรื่องต่อไปให้ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะนั้น ๆ เพื่อจัดประชุมพิจารณา จากนั้นประธานกรรมการกฤษฎีกาจะส่งผลการพิจารณาเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒.๑.๒.๒ กรณีเสนอคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะบรรจุเรื่องดังกล่าวในระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีจะได้รับการผลิตและทยอยจัดส่งให้รัฐมนตรี เป็น ๓ ช่วงเวลา

- (๑) ช่วงที่ ๑ วันพุธของสัปดาห์ก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรี
- (๒) ช่วงที่ ๒ วันศุกร์ของสัปดาห์ก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรี
- (๓) ช่วงที่ ๓ วันจันทร์ของสัปดาห์ที่มีการประชุมคณะรัฐมนตรี

เมื่อกระทรวงได้รับวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีแล้ว จะประสานงานภายในกระทรวงแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมผู้แทนมาชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรีในวันประชุม หากเรื่องใดมีความจำเป็นต้องนำเสนอโดยใช้สื่อทัศนูปกรณ์ก็จะประสานงานสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและนำมาทดสอบก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่กระทรวงที่เกี่ยวข้องและยังไม่ได้ตอบความเห็นก็จะเร่งรัดจัดทำความเห็นเพื่อให้รัฐมนตรีมีข้อมูลที่เป็นมุมมองของกระทรวงในเรื่องนั้น ๆ เสนอเพื่อประกอบการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีได้ทันเวลา

๒.๒ วันประชุมคณะรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่จัดการประชุมคณะรัฐมนตรีและจัดประเด็นการอภิปรายเพื่อจัดทำเป็นมติคณะรัฐมนตรี

ก่อนเริ่มประชุมสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต้องตรวจสอบองค์ประชุมของคณะรัฐมนตรีว่าเป็นไปตามจำนวนที่กำหนด (หนึ่งในสาม)

ในระหว่างการประชุม หากมีส่วนราชการส่งความเห็นเพื่อประกอบเรื่องที่อยู่ในระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีในวันนั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก็จะผลิตและแจกให้คณะรัฐมนตรีเพิ่มเติมเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

๒.๓ ภายหลังการประชุมคณะรัฐมนตรี

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะจัดทำมติคณะรัฐมนตรีแต่ละเรื่องและแจ้งส่วนราชการเจ้าของเรื่อง และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งจัดทำเอกสารสรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรีในครั้งนั้นส่งให้คณะรัฐมนตรีต่อไป

ส่วนที่ ๓

ความสำคัญของการประสานงานที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔^๔ มาตรา ๑๔ บัญญัติให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับราชการของคณะรัฐมนตรี รัฐสภา และราชการในพระองค์ ซึ่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๙^๕ ได้กล่าวถึงเรื่องเดียวกัน โดยระบุว่าให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีภารกิจเกี่ยวกับราชการของคณะรัฐมนตรีและกำหนดด้วยว่ามีหน้าที่ประสานราชการกับกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนั้น การประสานงานในภารกิจการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีจึงเป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ในการบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีจะต้องกระทำอยู่เสมอ ด้วยความรอบคอบ รัดกุม และถูกต้องเหมาะสมทั้งในแง่กฎหมายและความเป็นธรรม และจังหวะเวลา คือ “การตัดสินใจ”^๖

กระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีจึงเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและต้องที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลายหน่วยในเวลาเดียวกัน มีความสลับซับซ้อนและมีรายละเอียดในการปฏิบัติที่ต้องการความถูกต้องแม่นยำ และภายในเวลาที่จำกัด การประสานงานจึงเป็นกลไกที่มีความจำเป็นและเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี การประสานงานในกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีสามารถแบ่งตามช่วงเวลาในกระบวนการเป็น ๓ ช่วง ดังนี้

๓.๑ ก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี

ส่วนราชการที่ต้องการเสนอเรื่อง ต้องมีการประสานงานภายในหน่วยงานเอง เช่น ประสานงานกับกรมที่เป็นเจ้าของเรื่องและเป็นผู้จัดทำเรื่อง เพื่อเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเป็นผู้ลงนาม^๗ ส่งเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี กรณีเรื่องดังกล่าวเกี่ยวข้องกับ

^๔ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๔

^๕ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๙ ข้อ ๒

^๖ สิบบัน วนวิสุทธิ์, ระบบการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี (ช่วงปี ๒๕๔๐-กลางปี ๒๕๔๙), เอกสารวิชาการ สถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

^๗ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๖

กรมอื่น ๆ ภายในกระทรวงเดียวกัน ก็ต้องมีการประสานงานเพื่อร่วมกันจัดทำเรื่องให้เป็นภาพรวมของกระทรวง

ในขณะเดียวกัน หากเรื่องที่กระทรวงประสงค์จะเสนอต่อคณะรัฐมนตรีมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่นภายนอกกระทรวง ก็จำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อสอบถามความเห็นจากหน่วยงานเหล่านั้นด้วย^{๔๕} ทั้งนี้ เนื่องจากการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน ดังนั้น ข้อมูลความเห็นประกอบเรื่องเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีมีความเหมาะสมและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ไม่เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างหน่วยงานในภายหลัง

นอกจากการประสานงานภายในกระทรวงและระหว่างกระทรวงแล้ว ยังต้องมีการประสานงานกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด้วย กรณีที่มีความจำเป็นต้องเสนอเรื่องเร่งด่วน^{๔๖} เรื่องที่มีกำหนดเวลาชัดเจนที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี หากเกินเวลาดังกล่าวจะเกิดผลกระทบและความเสียหาย เช่น ความตกลงกับต่างประเทศที่มีกำหนดเวลาต้องลงนาม หรือเรื่องที่ต้องเสนอต่อรัฐสภาตามกำหนดเวลา เรื่องที่ต้องการให้มีผลใช้บังคับในวันที่ที่กำหนด ซึ่งเมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับทราบข้อมูลก็ต้องมีการประสานงานต่อเนื่องต่อไปอีก เพื่อให้เรื่องดังกล่าวมีความพร้อมและสามารถเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีตามกำหนดเวลา

การประสานงานของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะมีทั้งการประสานงานภายในสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก โดยเมื่อได้รับการประสานงานว่า กระทรวงจะมีการเสนอเรื่องใดเป็นกรณีเร่งด่วน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะแจ้งให้เจ้าหน้าที่เตรียมศึกษาและค้นหาข้อมูลเรื่องเดิมของเรื่องดังกล่าวไว้เป็นการล่วงหน้า และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เตรียมเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

นอกจากนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะต้องประสานงานกับเจ้าหน้าที่ทีมงานของนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่กำลังดูแลกระทรวงที่เสนอเรื่อง ซึ่งจะเป็นผู้สั่งการให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

๓.๒ ในวันประชุมคณะรัฐมนตรี

ในวันประชุมคณะรัฐมนตรี เรื่องที่มีการประสานงานกันจะเกี่ยวข้องกับการแจ้งความเห็นของกระทรวงเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในเรื่องที่จะมีการพิจารณาในการประชุมวันนั้น ซึ่งเพิ่งจัดทำแล้วเสร็จ และต้องใช้ในการประชุมคณะรัฐมนตรีวันนั้น การส่งชื่อผู้มาชี้แจงของแต่ละหน่วยงานซึ่งต้องแจ้งชื่อให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อนำ

^{๔๕} ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๙

^{๔๖} พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๙

เรียนคณะรัฐมนตรีในระหว่างการพิจารณาเรื่องใด หากคณะรัฐมนตรีมีข้อซักถามเพิ่มเติมสามารถเรียกผู้ชี้แจงของเรื่องนั้น เข้าไปชี้แจงต่อคณะรัฐมนตรีได้

นอกจากนี้ จะมีการประสานงานกรณีที่กระทรวงจำเป็นต้องเสนอเรื่องเป็นวาระจรในวันประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งการจะบรรจุเรื่องดังกล่าวเป็นวาระจรจะต้องได้รับความเห็นชอบจากนายกรัฐมนตรี และหากเรื่องมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่น ก็จะต้องประสานงานเพื่อให้หน่วยงานเหล่านั้นได้ทราบโดยเร็วที่สุด เพื่อเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในระหว่างการประชุม

๓.๓ ภายหลังวันประชุมคณะรัฐมนตรี

เมื่อเสร็จสิ้นการประชุมคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะมีหน้าที่ยืนยันหรือแจ้งมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานของรัฐทราบหรือดำเนินการต่อไป^{๑๐} เรื่องที่จะมีการประสานงานกัน คือ การขอทราบผลการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี และหนังสือแจ้งมติคณะรัฐมนตรีจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ซึ่งบางเรื่องมีความเร่งด่วนเป็นพิเศษต้องจัดทำให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อให้กระทรวงสามารถไปดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติได้ทันที

กรณีที่มีมติคณะรัฐมนตรีสั่งการให้กระทรวงไปดำเนินการและเสนอกลับมาที่คณะรัฐมนตรีอีกครั้ง หรือให้มีการรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบเป็นระยะ ๆ เรื่องเหล่านี้ก็จะได้รับการติดตามผลโดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำกลับมาเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่สั่งการต่อไป^{๑๑}

^{๑๐} ระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๒๐

^{๑๑} พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๑๑

บทที่ ๒ ระบบผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

ส่วนที่ ๑

หลักการและที่มาของระบบผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

การจัดตั้งผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา (ปคร.) หรือ Cabinet and Parliamentary Liaison Officer (CPLO) ถือเป็นเรื่องใหม่ของระบบราชการไทย ซึ่งมีที่มาจากเหตุผลและความจำเป็น สืบเนื่องจากการปฏิรูประบบราชการและการบริหารงานภายใต้นายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ในช่วงปี ๒๕๔๕ ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติราชการของทุกกระทรวง กรม ประกอบกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในเวลานั้นที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รัฐบาลมีภารกิจที่ต้องกระทำไปพร้อมกันหลายด้าน ทั้งการแก้ไขปัญหาและการริเริ่มพัฒนาใหม่ ๆ กระทรวงในฐานะเป็นกลไกของรัฐบาลจึงต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถนำนโยบายของรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปคร. เป็นกลไกหนึ่งที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น และยังคงมีบทบาทการทำงานมาจนถึงปัจจุบัน

เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีการจัดตั้ง ปคร. สรุปได้เป็น ๕ ประการ^{๑๒} ดังนี้

๑.๑ วิธีการบริหารงานแบบใหม่ของนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากเดิม คือ

๑.๑.๑ ใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง แทนการใช้ระบบราชการเป็นศูนย์กลาง

๑.๑.๒ การเปลี่ยนวิธีคิดจากแบบเดิม inside out ซึ่งเน้นความต้องการของตนเองเป็นหลัก เป็นการคิดแบบ outside in คือเน้นความต้องการของผู้รับบริการเป็นหลัก

๑.๑.๓ การบริหารงานแบบบูรณาการ มีความเชื่อมโยงเป็นภาพรวมทั้งระบบ

๑.๑.๔ การบริหารงานแบบกระจายอำนาจลงไปสู่ผู้ที่รับผิดชอบโดยตรง

๑.๑.๕ การบริหารงานโดยศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ตลอดเวลา

๑.๑.๖ การบริหารงานที่เน้นความรวดเร็ว ทันการณ์ และถูกต้อง

^{๑๒} สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, คู่มือการปฏิบัติงานผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา : ปคร. (Cabinet and Parliamentary Liaison Officer : CPLO), พ.ศ. ๒๕๔๗

๑.๒ การบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้ใช้ ยุทธศาสตร์เป็นหลัก มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารประเทศ และ มีการกำหนดกลไกและรูปแบบการทำงานแนวใหม่ขึ้นหลายประการ เช่น

๑.๒.๑ การบริหารราชการแบบเน้นความสำคัญเฉพาะเรื่อง (Agenda Based) ซึ่งเป็น การหยิบยกเรื่องสำคัญขึ้นมาพิจารณาหรือผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมโดยเร็ว

๑.๒.๒ การบริหารราชการแบบยึดพื้นที่เป็นหลัก (Area Based) โดยมอบอำนาจให้ รองนายกรัฐมนตรีกำกับดูแลพื้นที่เขตตรวจราชการต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมถึงการบริหารราชการ ของผู้ว่า CEO และอนุภูมิภาค

๑.๒.๓ การบริหารราชการโดยใช้กลไกคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ซึ่ง เป็นการมอบอำนาจให้รองนายกรัฐมนตรีพิจารณากลับกรองเรื่องต่าง ๆ ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี จากกลไกและรูปแบบการทำงานข้างต้น ประกอบกับความซับซ้อนของเรื่องต่าง ๆ และการบริหารราชการที่ต้องดำเนินไปด้วยความรวดเร็ว นำไปสู่ความจำเป็นในการที่จะต้อง ปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานและการประสานงานในการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

๑.๓ การเสนอร่างกฎหมายของรัฐบาลต่อรัฐสภาที่ผ่านมา พบว่ามีหลายกรณีที่รัฐสภา มีการปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำในลักษณะที่เป็นการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของร่างกฎหมายและ ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่มีต่อร่างกฎหมายนั้น แต่รัฐบาลจะได้รับทราบการปรับปรุง แก้ไขเหล่านั้นเมื่อรัฐสภาได้ผ่านการพิจารณาร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวแล้ว ซึ่งสะท้อนให้เห็น ถึงปัญหาอันเกิดจากการขาดการประสานงานที่ดีในการเสนอร่างกฎหมายของรัฐบาลต่อรัฐสภา

๑.๔ การที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ริเริ่มให้มีการจัดระเบียบวาระการประชุม คณะรัฐมนตรีล่วงหน้า ๘ สัปดาห์ และการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นวาระทั่วทั้ง^{๑๓} ได้ นำไปสู่การกำหนดมาตรฐานเวลาในการจัดเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ซึ่งสำนัก เลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้จัดทำบัญชีติดตามความเคลื่อนไหวของเรื่องต่าง ๆ เพื่อเพิ่มความสะดวก ในการติดตามเรื่อง รวม ๕ บัญชี ได้แก่

๑.๔.๑ บัญชีเรื่องของแต่ละกระทรวงที่อยู่ระหว่างการถามความเห็นส่วนราชการอื่น

๑.๔.๒ บัญชีเรื่องที่รอการตอบความเห็นจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

๑.๔.๓ บัญชีเรื่องเสนอนายกรัฐมนตรี/รองนายกรัฐมนตรีเพื่อสั่งการ

๑.๔.๔ บัญชีวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีล่วงหน้า ๘ สัปดาห์

^{๑๓} วาระทั่วทั้ง คือ เป็นวาระที่แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอความเห็นพร้อมกับการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ซึ่งหาก หน่วยงานไม่ตอบความเห็นมาภายในเวลาที่กำหนดจะถือว่าหน่วยงานไม่ขัดข้องและถือว่าคณะรัฐมนตรีอนุมัติตามที่สำนัก เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ แต่ กรณีที่มีการทั่วทั้งจากส่วนราชการ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะเปลี่ยนเรื่องดังกล่าวเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณา

๑.๔.๕ บัญชีเรื่องเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

๑.๕ ในหลายประเทศมีการนำระบบการประสานงานโดย ปคร. มาใช้ เช่น อังกฤษ ออสเตรเลีย แคนาดา และฝรั่งเศส ซึ่งในส่วนของไทยได้เคยมีการศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญจากออสเตรเลียและเห็นว่าควรมีการจัดตั้ง ปคร. ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประสานการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี และประสานการเสนอร่างกฎหมายระหว่างคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติ (๒๓ กันยายน ๒๕๔๖)^{๑๔} เห็นชอบในหลักการของโครงการนำร่องให้มีการจัดตั้งผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา (ปคร.) หรือ Cabinet and Parliamentary Liaison Officer (CPLO) เพื่อทำหน้าที่ประสานงานการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีและการประสานงานการเสนอและติดตามร่างกฎหมายในกระบวนการนิติบัญญัติ โดยในขั้นแรกให้จัดตั้ง ปคร. ในหน่วยงานนำร่อง ๘ หน่วยงานก่อน คือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงาน ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติ (๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๖)^{๑๕} เห็นชอบให้มีการจัดตั้ง ปคร. ในกระทรวงที่เหลือทั้งหมด รวมทั้ง ให้มี ปคร. ประจำรองนายกรัฐมนตรีทุกท่านด้วย

^{๑๔} คณะรัฐมนตรีมีมติ (๒๓ กันยายน ๒๕๔๖) อนุมัติในหลักการของโครงการนำร่องให้มีการจัดตั้งผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา (Cabinet and Parliamentary Liaison Officer: CPLO) เพื่อทำหน้าที่ในการประสานการจัดทำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี การขอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี การติดตามความคืบหน้าของเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรี และการประสานการเสนอร่างกฎหมายและติดตามร่างกฎหมายตลอดกระบวนการนิติบัญญัติระหว่างคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยระยะแรกจะเริ่มดำเนินการจัดตั้ง CPLO ในหน่วยงานนำร่อง ๘ หน่วยงาน คือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เริ่มทดลองปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป

^{๑๕} คณะรัฐมนตรีมีมติ (๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๖) เห็นชอบให้รัฐมนตรีว่าการของทุกกระทรวงที่ยังไม่มี CPLO แต่งตั้งข้าราชการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวโดยคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ที่นายกรัฐมนตรีเห็นชอบไปแล้ว ในส่วนของรองนายกรัฐมนตรีนั้น การแต่งตั้งผู้ใดเป็น CPLO ให้พิจารณากำหนดตัวบุคคลตามที่รองนายกรัฐมนตรีเห็นสมควร ทั้งนี้ให้แจ้งชื่อ CPLO ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทราบเพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อนายกรัฐมนตรีและนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ส่วนที่ ๒

พัฒนาการของระบบผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา

ก่อนที่จะมีการจัดตั้งระบบ ปคร. อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญต่อการมีระบบประสานงานที่ดีมาเป็นเวลากว่า ๒๐ ปีแล้ว เพราะลักษณะภารกิจของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ทำหน้าที่ฝ่ายเลขาธิการให้แก่คณะรัฐมนตรีทำให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานศูนย์กลางที่ต้องมีการติดต่อกับทุกกระทรวงในการนำเสนอเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และเมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติแล้วก็ต้องมีการสื่อสารกลับไปทีกระทรวงเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น การประสานงานที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จในการปฏิบัติงานของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒.๑ พัฒนาการช่วง พ.ศ. ๒๕๒๙-๒๕๔๔

เอกสารรายงานประจำปีสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ๒๕๒๙-๒๕๓๐ ระบุว่าในปี ๒๕๓๐ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีซึ่งในขณะนั้นมีนายอนันต์ อนันตกุล เป็นเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีการจัดตั้งกองประสานนโยบายและแผนขึ้นเป็นครั้งแรก ผู้อำนวยการกองประสานนโยบายและแผนคนแรก คือ นายกำธร จันทระแสง กองประสานนโยบายและแผนมีหน้าที่ติดตาม ประสานงาน รวบรวมผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา ตลอดจนนโยบายและผลงานที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลได้กำหนดไว้หรือแถลงไว้ในปีเดียวกันนั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี โดยกองประสานนโยบายและแผน ได้มีการดำเนินงานที่เป็นการเริ่มต้นวางรากฐานการประสานงานระหว่างสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกับกระทรวงในเวลาต่อมา เช่น จัดประชุมคณะทำงานโครงการพัฒนาระบบประสานงานระหว่างสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกับกระทรวง ทบวง เพื่อสนับสนุนเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา (๑๙ ก.พ. ๒๕๓๐) มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานคณะรัฐมนตรี และดำเนินการประสานงานเพื่อความร่วมมือระหว่างกองประสานนโยบายและแผนและ ESCAP ในเชิงความเคลื่อนไหวขึ้นปฏิบัติและความร่วมมือทางด้านข้อมูล^{๑๖}

หลังจากปี ๒๕๓๐ ก็ได้มีการพัฒนาระบบประสานงานอย่างต่อเนื่อง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับการสนับสนุนงบประมาณทั้งจากงบประมาณปกติประจำปีและจากมูลนิธิคอนราดอาเดนาอัวร์ มีการจัดประชุมและสร้างความคุ้นเคยเพื่อสนับสนุนการประสานงานระหว่างสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกับสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี (ชื่อในขณะนั้น) ของกระทรวงหลายครั้ง นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับสูงและข้าราชการสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ ประเทศสหพันธรัฐเยอรมัน เพื่อศึกษาระบบประสานงานด้วย

^{๑๖} รายงานประจำปี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ๒๕๒๙-๒๕๓๐

๒.๒ พัฒนาการช่วง พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๓

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ในช่วงของเลขาธิการคณะรัฐมนตรี นายวิชณุ เครืองาม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลออสเตรเลีย (AusAID) ไปศึกษาดูงาน ณ Department of Prime Minister and Cabinet ประเทศออสเตรเลีย เพื่อประกอบการปรับโครงสร้างและปรับปรุงระบบงานของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญออสเตรเลีย Mr. Mike Cadd อดีตเลขาธิการคณะรัฐมนตรีของออสเตรเลีย และ Mr. Nhan Vo Van ที่ได้ทำการศึกษางานและโครงสร้างของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รวมทั้งได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีไว้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๔ การปรับโครงสร้างและระบบงานดังกล่าวของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ดำเนินการต่อเนื่องมาในช่วงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ โดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและสำนักงาน ก.พ.ร. ได้รับมอบหมายจากรองนายกรัฐมนตรี (นายวิชณุ เครืองาม) ให้เดินทางไปศึกษาดูงานด้านระบบคณะรัฐมนตรีและการพัฒนาระบบราชการ ในเดือนสิงหาคม ๒๕๔๖ ณ ประเทศออสเตรเลีย โดยการสนับสนุนของรัฐบาลออสเตรเลีย (AusAID)

ภายหลังกลับจากการศึกษาดูงานประเทศออสเตรเลียในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ไม่นานก็ได้มีการเสนอคณะรัฐมนตรีขอความเห็นชอบกำหนดให้มีตำแหน่งผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย (มติคณะรัฐมนตรี ๒๓ กันยายน ๒๕๔๖) ในช่วงแรกได้ทำเป็นโครงการนำร่องให้มีการจัดตั้ง ปคร. ก่อนใน ๘ หน่วยงาน คือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เริ่มทดลองปฏิบัติงานตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติ (๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๖) เห็นชอบให้ทุกกระทรวงที่เหลือแต่งตั้งให้มี ปคร. การพัฒนาที่สำคัญในช่วงเวลานี้ คือ มีการประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้การทำงานและการมีอยู่ของระบบ ปคร. มีระเบียบรองรับชัดเจน เพิ่มความมั่นคง ต่อเนื่องในการทำงาน และได้มีการพัฒนาโดยการจัดอบรม สัมมนา และพบปะพูดคุยในระดับ ปคร. และระดับผู้ช่วย ปคร. รวมทั้งปรับปรุงกลไกการทำงานให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ทำให้งาน ปคร. มีสถานะและหน้าที่ภารกิจที่ชัดเจนเป็นระบบมากขึ้น สรุปพัฒนาการในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๕-พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้ ดังนี้

๒.๓ พัฒนาการช่วง พ.ศ. ๒๕๕๓-ปัจจุบัน (มกราคม ๒๕๕๖)

ในช่วงเวลานี้ ระบบ ปคร. ได้รับการพัฒนายิ่งขึ้นไปอีก และโดยที่ระบบ ปคร. ได้มีการจัดตั้งมาเป็นเวลาที่ต่อเนื่องหลายปีแล้ว จึงเริ่มเป็นที่รู้จัก การประสานงานในภารกิจของคณะรัฐมนตรีได้รับการปฏิบัติโดย ปคร. เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีการปรับบทบาท ปคร. ให้มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี โดยให้ ปคร. เป็นผู้ตรวจสอบเรื่องและปล่อยเรื่องออกจากกระทรวงเพื่อส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไปโดยใช้ระบบ CABNET

ปคร. ยังมีบทบาทในฐานะเป็นผู้ขับเคลื่อนการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติภายใต้กลไกของคณะกรรมการประสานงานและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี (ปกค.) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นในช่วงรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี มีหน้าที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรี ปคค. มีเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการประกอบด้วยผู้แทนทุกกระทรวง ซึ่งในส่วนนี้เองที่ ปคร. จะเป็นผู้เข้าร่วมประชุม

นอกจากนี้ ภายหลังจากการประชุมคณะรัฐมนตรี ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติเรื่องเร่งด่วนที่ต้องมีการดำเนินการโดยเร็ว ก็ได้มีการพัฒนาบทบาท ปคร. ในการเป็นจุดติดต่อและประสานงานเพื่อแจ้งมติคณะรัฐมนตรีที่มีความเร่งด่วนให้ ปคร. ทราบโดยเร็วเพื่อประสานการดำเนินการของกระทรวงต่อไป

๒.๔ สรุปพัฒนาการระบบ ปคร.

ปี	การดำเนินการ
๒๕๔๔	• ทีมผู้เชี่ยวชาญจากประเทศออสเตรเลีย Mr. Mike Codd และ Mr. Nhan Vo Van มาศึกษางานและโครงสร้างของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับโครงสร้างสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (๕ ตุลาคม ๒๕๔๔)
๒๕๔๕	• เลขาธิการคณะรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ศึกษาดูงานของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ณ Department of the Prime Minister and Cabinet ประเทศออสเตรเลีย ระหว่างวันที่ ๑๑-๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๕
๒๕๔๖	• เลขาธิการคณะรัฐมนตรี (นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ) ศึกษาดูงานของ Department of the Prime Minister and Cabinet และ Australian Public Service Commission ณ กรุงแคนเบอร์รา และมลรัฐควีนส์แลนด์ ประเทศออสเตรเลีย

ปี	การดำเนินการ
	<ul style="list-style-type: none"> ● ๑๑ กันยายน ๒๕๔๖ การประชุมหารือหน่วยงานที่จะร่วมเป็นหน่วยงานทดลองนำร่องในการจัดตั้งผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยเป็นหน่วยงานที่มีปริมาณเรื่องที่น่าเสนอคณะรัฐมนตรีทั้งในฐานะเจ้าของเรื่องและในฐานะผู้เสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเป็นจำนวนมาก ได้แก่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.) (สคก. เป็นหน่วยงานที่ที่ประชุมมีมติให้เพิ่มเป็นหน่วยงานนำร่องด้วย) ● คณะรัฐมนตรีมีมติ (๒๓ กันยายน ๒๕๔๖) อนุมัติในหลักการของโครงการนำร่องให้มีการจัดตั้งผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยระยะแรกมี ๘ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยเริ่มทดลองปฏิบัติตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป ● คณะรัฐมนตรีมีมติ (๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๖) ให้รัฐมนตรีว่าการของทุกกระทรวงและรองนายกรัฐมนตรี แต่งตั้งข้าราชการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ปคร.
๒๕๔๗	<ul style="list-style-type: none"> ● คู่มือการปฏิบัติงานของผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ซึ่งจัดทำโดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้รับการจัดพิมพ์และเผยแพร่เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๗ ● คณะรัฐมนตรีมีมติ (๒๑ กันยายน ๒๕๔๗) อนุมัติให้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ (Job description) ในภารกิจของ ปคร. ให้ชัดเจน โดยให้แต่ละกระทรวงจัดบุคลากรมาช่วยปฏิบัติงานตามความจำเป็นและเหมาะสม นอกจากนี้ เห็นชอบให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจัดประชุมชี้แจงผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้าน ปคร. เพื่อชี้แจงและซักซ้อมความเข้าใจ
๒๕๔๘	<ul style="list-style-type: none"> ● การสัมมนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ ปคร. เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ ณ โรงแรมเรดิสัน กรุงเทพฯ
๒๕๔๙	<ul style="list-style-type: none"> ● การอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับภารกิจของคณะรัฐมนตรี รุ่นที่ ๑ (๒๒ พฤศจิกายน-๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๙) จัดโดยสถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ณ โรงแรม เดอะทวินทาวเวอร์

ปี	การดำเนินการ
๒๕๕๐	<ul style="list-style-type: none"> ● คณะรัฐมนตรีได้มีมติ (๙ มกราคม ๒๕๕๐) รับทราบแนวทางปฏิบัติสำหรับ ปคร. ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้ใช้เป็นกรอบในการทำงานสำหรับ ปคร. แนวทางดังกล่าวกำหนดจะทดลองใช้เป็นระยะเวลา ๑ ปีก่อน จากนั้นจะทำการประเมินผลการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนด หากพบว่าการปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวไม่มีปัญหาและสามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะนำไปปรับปรุงและจัดทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. เพื่อให้ระบบ ปคร. มีการรองรับโดยกฎระเบียบที่ชัดเจนต่อไป ● เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมยกร่างระเบียบฯ ในระหว่างที่ ปคร. ได้ใช้แนวทางปฏิบัติสำหรับ ปคร. เป็นกรอบในการทำงาน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้สำรวจข้อมูลโดยใช้วิธีสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินการของระบบ ปคร. ที่ผ่านมา โดยพบว่าในส่วนของรูปแบบโครงสร้างระบบ ปคร. ที่แต่ละหน่วยงานเสนอ ยังมีความเห็นไม่ตรงกัน ● เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๐ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อกำหนดรูปแบบโครงสร้างระบบ ปคร. เพื่อให้ได้ข้อสรุปของรูปแบบโครงสร้างระบบ ปคร. ที่เหมาะสมและยกร่างระเบียบฯ ต่อไป
๒๕๕๑	<ul style="list-style-type: none"> ● การสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ● การอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับภารกิจของคณะรัฐมนตรี รุ่นที่ ๒ (๔ สิงหาคม-๑๒ กันยายน ๒๕๕๑) จัดโดยสถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ณ โรงแรม เดอะทวินทาวเวอร์ ● คณะรัฐมนตรีมีมติ (๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๑) เห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ● ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ๑๒๕ ตอนพิเศษ ง วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๑ ● การประชุมชี้แจงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ ณ โรงแรมเซ็นจูรี พาร์ค ● เอกสารคำชี้แจงเบื้องต้นเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้รับการจัดพิมพ์และเผยแพร่เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๑

ปี	การดำเนินการ
	<ul style="list-style-type: none"> • สิงหาคม-กันยายน ๒๕๕๑ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ทอดแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบ ปคร. ไปที่ ปคร. และผู้ช่วย ปคร. และผู้ใช้บริการ (ปลัดกระทรวง หัวหน้าหน่วยงานและหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม)
๒๕๕๒	<ul style="list-style-type: none"> • การสัมมนาเพื่อพัฒนาระบบผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ณ โรงแรมรอยัล ปริ๊นเซส • การอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับภารกิจของคณะรัฐมนตรี รุ่นที่ ๓ (๒๒ กรกฎาคม-๙ กันยายน ๒๕๕๒) จัดโดยสถาบันส่งเสริมการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ณ โรงแรม เดอะทวินทาวเวอร์ • สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีสำรวจความคิดเห็นของ ปคร. และผู้ช่วย ปคร. เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตามระเบียบฯ ระหว่างวันที่ ๓๑ กรกฎาคม-๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ โดยทอดแบบสอบถามไปยัง ปคร. และผู้ช่วย ปคร. ๔๒ หน่วยงาน • การสัมมนาเพื่อพัฒนาระบบผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ณ โรงแรมเซ็นจูรี พาร์ค • การจัดกิจกรรม ปคร. สัมพันธ์ ครั้งที่ ๑ กลุ่มส่วนราชการในพระองค์ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ณ สำนักราชเลขาธิการ • การจัดกิจกรรม ปคร. สัมพันธ์ ครั้งที่ ๒ กลุ่มหน่วยงานด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ ณ กระทรวงมหาดไทย • การจัดกิจกรรม ปคร. สัมพันธ์ ครั้งที่ ๓ กลุ่มหน่วยงานกลาง เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๒ ณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๒๕๕๓	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดกิจกรรม ปคร. สัมพันธ์ ครั้งที่ ๔ กลุ่มส่วนราชการด้านเศรษฐกิจ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓ ณ กระทรวงพาณิชย์ • การจัดกิจกรรม ปคร. สัมพันธ์ ครั้งที่ ๕ กลุ่มส่วนราชการด้านสังคม เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ณ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ • การจัดกิจกรรม ปคร. สัมพันธ์ ครั้งที่ ๖ กลุ่มส่วนราชการด้านรัฐสภา เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๓ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร • การสัมมนาเพื่อพัฒนาระบบผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๓ ณ โรงแรมคอนราด โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาทิตย์ วงศ์หนองเตย) เป็นประธาน • ตุลาคม-พฤศจิกายน ๒๕๕๓ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทอดแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย

ปี	การดำเนินการ
	<p>ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ไปยัง ปคร. และ ผู้ช่วย ปคร. ของทุกส่วนราชการ เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานตามระเบียบฯ และ เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงระบบ ปคร. ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด</p>
๒๕๕๔	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดกิจกรรม ปคร. สัมพันธ์ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ โรงแรมรอยัล ปริ๊นเซส
๒๕๕๕	<ul style="list-style-type: none"> ● สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือคณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๕ เกี่ยวกับเรื่องการแต่งตั้ง ปคร. ของ กระทรวงยุติธรรม และส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ซึ่งกระทรวงยุติธรรมแต่งตั้งให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็น ปคร. คณะกรรมการตรวจสอบร่างกฎหมายและร่างอนุบัญญัติที่เสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๕ แจ้งว่า การแต่งตั้งดังกล่าว ไม่ขัดระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๑ ● การสัมมนาเพื่อพัฒนาเครือข่ายการประสานงานของผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ณ โรงแรมสยาม ซิตี้ โดยมี ศ. ดร.วิษณุ เครืองาม อธิการบดีของนายกรัฐมนตรีและอดีตเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้บรรยาย ● เมษายน-พฤษภาคม ๒๕๕๕ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ทอแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ไปยัง ปคร. และผู้ช่วย ปคร. ● การจัดกิจกรรม ปคร. สัมพันธ์ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ณ กระทรวงยุติธรรม ● การอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับภารกิจของคณะรัฐมนตรี รุ่นที่ ๔ (๙ สิงหาคม-๗ กันยายน ๒๕๕๕) จัดโดยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ณ โรงแรม เดอะทวินทาวเวอร์

ส่วนที่ ๓

อำนาจหน้าที่ และรูปแบบการทำงานของระบบผู้ประสานงาน คณะรัฐมนตรีและรัฐสภา^{๑๗}

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ ปคร. จะเป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนี้

๓.๑ ประเภทของ ปคร. และการแต่งตั้ง

ปคร. มี ๒ ประเภท ได้แก่

ประเภทของ ปคร.	ปคร. ของส่วนราชการ ได้แก่ กระทรวง สำนักงาน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการที่อยู่ใน บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี	ปคร. ของรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีประจำสำนัก นายกรัฐมนตรี
ที่มาและการแต่งตั้ง	รัฐมนตรีเจ้าสังกัด เป็นผู้แต่งตั้งจากข้าราชการ ประจำผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๑๐ หรือข้าราชการประจำ ผู้ดำรงตำแหน่งที่เทียบเท่า	รองนายกรัฐมนตรีหรือ รัฐมนตรีประจำสำนัก นายกรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง จากข้าราชการการเมืองหรือ ข้าราชการประจำ

เมื่อรองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด
คัดเลือกบุคคลตามคุณสมบัติที่กำหนดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ปคร. แล้ว ให้จัดทำหนังสือแจ้งรายชื่อ
บุคคลดังกล่าวส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

ส่วนในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลที่จะปฏิบัติหน้าที่ ปคร. ก็ให้จัดทำ
หนังสือแจ้งไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบเช่นกัน
ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่า ส่วนราชการไม่ควรเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ปคร. บ่อยนัก
เนื่องจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ ปคร. ของแต่ละหน่วยงานจะมีความทำงานในลักษณะเป็นเครือข่ายการ
ประสานงานในภารกิจของส่วนราชการของตนด้านงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ซึ่งจำเป็นต้อง
มีความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน

^{๑๗} สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, คำชี้แจงเบื้องต้นเกี่ยวกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา
พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๒ บทบาทหน้าที่ ปคร.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดหน้าที่ของ ปคร. ไว้ ๓ ประการ คือ

- (๑) การประสานงานในภารกิจของคณะรัฐมนตรี
- (๒) การประสานงานในภารกิจของรัฐสภา
- (๓) การประสานงานอื่น ๆ

๓.๒.๑ การประสานงานในภารกิจของคณะรัฐมนตรี

ภารกิจของ ปคร. ในส่วนของการประสานงานด้านคณะรัฐมนตรี จะเป็นไปตามขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีซึ่งสามารถแสดงได้ตามแผนภาพ

๓.๒.๑.๑ **ขั้นตอนที่ ๑** เมื่อหน่วยงานของรัฐประสงค์จะเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ในขั้นตอนนี้มีประเด็นที่สำคัญคือ การจัดทำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี โดยส่วนราชการที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อ

คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นการวางหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้ทุกหน่วยงานสามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นไปในทางที่สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ และเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน

ในการจัดทำเรื่องของหน่วยงานในสังกัด ปคร. จะมีหน้าที่ให้คำแนะนำในการจัดทำ และเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้ถูกต้องตามแนวทางที่กำหนด ปคร. จึงเปรียบเสมือนที่ปรึกษาของส่วนราชการในสังกัดที่จะให้คำแนะนำเบื้องต้น เพราะ ปคร. เป็นศูนย์กลางของการประสานเกี่ยวกับการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของส่วนราชการ เป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ที่มีประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญในกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี จึงสามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำเรื่องและกระบวนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องฯ และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องฯ

๓.๒.๑.๒ ขั้นตอนที่ ๒ เมื่อมีการขอความเห็นจากหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรี

เรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรีบางเรื่องจะเกี่ยวข้องเชื่อมโยงหรือมีผลกระทบต่อหน่วยงานอื่นด้วย และอาจไม่สามารถตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลเฉพาะจากหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งเพียงลำพังได้ ดังนั้น การถามความเห็นหน่วยงานต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่จะต้องดำเนินการ เพราะความเห็นที่แต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเสนอ นั้น จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนให้การตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีเป็นไปด้วยความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

ในขั้นตอนนี้ ปคร. ของหน่วยงานที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือขอความเห็น จะมีหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานในสังกัดเพื่อจัดทำความเห็นส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตามเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือถามความเห็น ในกรณีที่ผู้ลงนามในหนังสือไม่ใช่รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หน่วยงานจะต้องรายงานให้รัฐมนตรีทราบถึงความเห็นนั้น ๆ ก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี หากจัดทำหนังสือตอบความเห็นไม่ทันตามกำหนดเวลาดังกล่าว จะต้องนำเรียนให้รัฐมนตรีตอบความเห็นในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีแทน

๓.๒.๑.๓ ขั้นตอนที่ ๓ เมื่อมีการเสนอบันทึกสรุปเรื่องเพื่อนายกรัฐมนตรี (หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายและมอบอำนาจให้กำกับการบริหารราชการ และสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี) สั่งการ

เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะจัดทำบันทึกสรุปเรื่องโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากหน่วยงานเจ้าของเรื่อง และหน่วยงานที่จัดทำความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นำมาประมวลเพื่อจัดทำสรุปเสนอต่อนายกรัฐมนตรี

หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายและมอบอำนาจให้กำกับการบริหารราชการ และสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี เพื่อสั่งการให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีหรือเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

๓.๒.๑.๔ ขั้นตอนที่ ๔ เมื่อมีการสั่งการให้นำเรื่องใดเรื่องหนึ่งเสนอคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาก่อนที่จะนำเสนอคณะรัฐมนตรี

ในขั้นตอนที่ ๓ และขั้นตอนที่ ๔ นี้ ปคร. จะเป็นผู้ประสานงานและติดตามความคืบหน้าของเรื่องที่เป็นของส่วนราชการตนเพื่อให้ทราบว่าเรื่องเหล่านั้นขณะนี้อยู่ในขั้นตอนใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเรื่องดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ปคร. ก็จะมีบทบาทในการประสานงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในหน่วยงานมาชี้แจงต่อคณะกรรมการ หรือการประสานงานในเรื่องอื่น ๆ ด้วย

๓.๒.๑.๕ ขั้นตอนที่ ๕ เมื่อมีการสั่งการให้นำเรื่องใดเรื่องหนึ่งเสนอคณะรัฐมนตรี เมื่อมีการสั่งการให้บรรจุเรื่องใดเข้าในระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะจัดทำระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี และจัดส่งระเบียบวาระการประชุมพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้คณะรัฐมนตรีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหนึ่งวันก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี ในทางปฏิบัติสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้กำหนดวันที่จะจัดส่งวาระไว้ ๓ ครั้งเป็นอย่างน้อย คือ วันพุธ วันศุกร์ และวันจันทร์ก่อนถึงวันอังคารซึ่งเป็นวันประชุม ทั้งนี้ ในการจัดส่งระเบียบวาระการประชุม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะส่งระเบียบวาระทั้งที่เป็นเอกสารและ CD ให้แก่รัฐมนตรีแต่ละท่าน โดยในส่วนของ ปคร. จะจัดส่งสารบัญญระเบียบวาระการประชุมให้แก่ ปคร. ทาง e-mail เพื่อใช้เตรียมการล่วงหน้าก่อนที่ ปคร. จะได้รับ CD

ประเภท	ระเบียบวาระปกติ	ระเบียบวาระเพิ่มเติมครั้งที่ ๑	ระเบียบวาระเพิ่มเติมครั้งที่ ๒
วันส่งเอกสาร	วันพุธ	วันศุกร์	วันจันทร์
เอกสารที่จัดส่งให้	- รัฐมนตรี ๑) เอกสารระเบียบวาระการประชุม ๒) CD ระเบียบวาระการประชุม - ปคร. ๑) สารบัญญระเบียบวาระการประชุม ซึ่งจะส่งทาง e-mail ๒) CD ระเบียบวาระการประชุม		

เมื่อ ปคร. ได้รับระเบียบวาระประชุมแล้วจะต้องดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยแบ่งออกเป็น ๒ กรณี ดังนี้

- กรณีที่ ๑ ปคร. ของส่วนราชการเจ้าของเรื่อง จะต้องแจ้งเจ้าหน้าที่จัดเตรียมข้อมูลให้แก่รัฐมนตรีสำหรับใช้ในการประชุมคณะรัฐมนตรี และประสานผู้ชี้แจง
- กรณีที่ ๒ ปคร. ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่จะต้องเสนอความเห็นต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี โดยเฉพาะกรณีที่มีความเห็นขัดหรือแย้งกับเรื่องที่ส่วนราชการอื่นเสนอ จะต้องประสานให้เจ้าหน้าที่จัดเตรียมข้อมูลให้รัฐมนตรีเพื่อใช้ในการนำเสนอความเห็นในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีด้วย

ดังนั้น ในขั้นตอนนี้ ปคร. จะเป็นผู้ประสานงานเกี่ยวกับระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานในสังกัดทราบ รวมทั้งประสานงานให้มีผู้ชี้แจงต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีด้วย

๓.๒.๑.๖ ขั้นตอนที่ ๖ เมื่อมีการแจ้งมติคณะรัฐมนตรีไปยังหน่วยงานของรัฐที่เป็นเจ้าของเรื่อง หน่วยงานของรัฐที่เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานของรัฐอื่น ๆ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่มติคณะรัฐมนตรีนั้นพาดพิงถึง

ผลที่ได้จากการประชุมคณะรัฐมนตรีถือเป็นมติคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ส่วนราชการ หน่วยงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องรับทราบ รับไปดำเนินการ หรือถือปฏิบัติต่อไปมติคณะรัฐมนตรีมิได้มีสถานะเป็นกฎหมาย แต่เป็นคำสั่งการในทางบริหาร

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับมติคณะรัฐมนตรีนั้น ปคร. มีหน้าที่ ๓ ประการ ดังนี้

(๑) การประสานแจ้งมติคณะรัฐมนตรี เมื่อมีการแจ้งยืนยันมติคณะรัฐมนตรีไปยังส่วนราชการ ปคร. จะเป็นผู้ประสานแจ้งมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงานภายในสังกัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานเจ้าของเรื่องทราบว่าคณะรัฐมนตรีมีมติว่าอย่างไร เพื่อส่วนราชการจะได้นำมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไปดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(๒) การติดตามการรายงานผลการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี กรณีที่มติคณะรัฐมนตรีสั่งการให้หน่วยงานของรัฐรายงานผลการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีทราบหรือพิจารณาอีกครั้ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เข้าหลักเกณฑ์ที่มติคณะรัฐมนตรีมีมติให้ติดตามและรายงาน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะมีหน้าที่ติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป ตามกรอบเวลาที่กำหนดในมติคณะรัฐมนตรีหรือตามหลักเกณฑ์ที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนด ดังนั้น ปคร. จะเป็นผู้ประสานงานและติดตามผลการดำเนินงานของส่วนราชการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีตามกรอบเวลาข้างต้นด้วย

(๓) การรวบรวมมติคณะรัฐมนตรี เนื่องจาก ปคร. อยู่ในฐานะเป็นศูนย์กลางที่ดูแลภารกิจเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรีของส่วนราชการ ดังนั้นการรวบรวมมติคณะรัฐมนตรีของส่วนราชการเป็นอีกภารกิจที่ ปคร. ควรจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในราชการของส่วนราชการภายในสังกัด คือ

การวางแผนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

ปคร. ยังมีหน้าที่ที่สำคัญมากอีกประการหนึ่ง คือ **ประสานงานในการวางแผนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี** เนื่องจากที่ผ่านมา การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของส่วนราชการมักไม่มีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะมีการเสนอเรื่องอะไร ในช่วงเวลาใดต่อคณะรัฐมนตรีบ้าง ทั้งที่มีเรื่องหลายประเภทที่ส่วนราชการสามารถกำหนดเวลาการเสนอหรือวางแผนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีได้ เช่น เรื่องที่กฎหมาย ระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดระยะเวลาให้เสนอไว้เป็นการแน่นอน โครงการ/กิจกรรมที่กำหนดในแผนการบริหารราชการแผ่นดิน การแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตามฤดูกาล (เช่น ปัญหาสินค้าเกษตร ภัยธรรมชาติต่าง ๆ) การไม่มีแผนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีทำให้หลาย ๆ กรณีปัญหาความเดือดร้อนไม่ได้รับการแก้ไขอย่างทันท่วงทีหรือไม่ทันกับความจำเป็นเร่งด่วนของสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

แนวทางหนึ่งที่จะคลี่คลายปัญหาดังกล่าวได้ คือ การวางแผนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้ส่วนราชการและคณะรัฐมนตรีได้รับทราบล่วงหน้าว่าในระยะเวลาดังต่อไปจะมีเรื่องใดบ้างที่จะเสนอเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา และที่สำคัญคือส่วนราชการที่จะต้องเสนอความเห็นก็จะมีเวลาและสามารถเตรียมความพร้อมไว้ก่อนได้ นอกจากนี้ บางเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลายกระทรวงก็อาจจะสามารถบูรณาการก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ ซึ่งจะทำให้การตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีสามารถกระทำโดยมองในภาพรวมได้ด้วย

๓.๒.๒ การประสานงานในภารกิจของรัฐสภา

บทบาทของ ปคร. ในการประสานงานในภารกิจของรัฐสภาเป็นอีกบทบาทที่มีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนในกระบวนการนิติบัญญัติให้สำเร็จ โดย ปคร. จะมีหน้าที่ในการประสานงานและติดตามความคืบหน้าของร่างกฎหมายและเรื่องอื่น ๆ ที่เสนอต่อรัฐสภาในขั้นตอนต่าง ๆ รวมทั้งประสานงานกับรัฐมนตรีเพื่อชี้แจงร่างกฎหมาย ญัตติ กระทั่งถาม และเรื่องอื่น ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา

๓.๒.๒.๑ การเสนอร่างกฎหมาย

ภายหลังจากที่ส่วนราชการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ร่างกฎหมายดังกล่าวจะเข้าสู่กระบวนการเพื่อนำเสนอรัฐสภาพิจารณา ทั้งนี้ ในแต่ละขั้นตอนที่ร่างกฎหมายของส่วนราชการอยู่ในกระบวนการดังกล่าว ปคร. ควรประสานงานและติดตามความคืบหน้าเป็นระยะเพื่อให้ทราบว่าร่างกฎหมายของหน่วยงานตนอยู่ในขั้นตอนใดโดยปกติคณะรัฐมนตรีจะมีมติให้ส่งร่างที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้วให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร (ปสส.) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากพรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาล ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อประกอบการพิจารณาว่าจะสมควรเสนอร่างกฎหมายต่อรัฐสภาหรือไม่ อย่างไร รวมทั้งกำหนดแนวทางการพิจารณา ร่างกฎหมายในชั้นการพิจารณาของสภา โดยส่วนใหญ่คณะรัฐมนตรีจะเห็นด้วยตามที่ ปสส. เสนอ

๓.๒.๒.๒ ญัตติ มี ๒ ประเภท

(๑) ญัตติตามรัฐธรรมนูญหรือที่คณะรัฐมนตรีเสนอ

(๒) ญัตติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอโดยมีผู้รับรองตามจำนวน

ที่ข้อบังคับการประชุมกำหนด

โดยปกติแล้วญัตติจะต้องเสนอล่วงหน้า เว้นแต่จะเป็นญัตติด่วน
ปคร. จะต้องติดตามวาระของสภาว่ามีญัตติด่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวง/กรมของตนหรือไม่
และประสานงานกับหน่วยงานในสังกัดที่เป็นเจ้าของเรื่อง เพื่อจัดเตรียมข้อมูลและเจ้าหน้าที่
สนับสนุนรัฐมนตรีเจ้าสังกัดในการชี้แจงต่อสภา และหากมีญัตติในเรื่องใดที่สภามีมติให้ดำเนินการ
ปคร. จะต้องติดตามและประสานกับหน่วยงานในสังกัดที่รับผิดชอบในเรื่องนั้น ๆ เพื่อดำเนินการ
ตามมติสภาด้วย

๓.๒.๒.๓ กระทู้ถาม แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

(๑) **กระทู้ถามสด** คือ กระทู้ที่แจ้งให้ทราบในช่วงเช้า แต่ถามในช่วงบ่าย
และให้ตอบทันทีโดยมีเวลาเตรียมตัวประมาณ ๓ ชั่วโมง ปคร. จะต้องทราบว่าการประชุมสภา
แต่ละครั้ง มีกระทู้สดที่รัฐมนตรีเจ้าสังกัดของตนจะต้องตอบหรือไม่

(๒) **กระทู้ถามทั่วไป** คือ กระทู้ที่ถามล่วงหน้าเป็นระยะเวลา
อาจเป็น ๓-๖ เดือนจึงจะตอบ ซึ่งจะตอบในราชกิจจานุเบกษา โดยกรณีนี้จะมีเวลาเตรียมตัว
ได้ทัน ปคร. จะต้องมิข้อมูลว่า กระทรวงได้รับกระทู้ที่เรื่องตอบไปแล้วเท่าใด มีเรื่องใดบ้างที่ยัง
ไม่ได้ตอบ

๓.๒.๒.๔ **รายงานและข้อสังเกตของสภา** เป็นขั้นตอนการดำเนินงานของสภา
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการที่สภาจัดตั้งขึ้นเพื่อศึกษาและพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
ซึ่งในการพิจารณาอาจมีการขอให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปชี้แจงในที่ประชุม และเมื่อศึกษา
และพิจารณาเสร็จแล้วจะเสนอสภา มีมติให้ดำเนินการ ในเรื่องนี้ ปคร. ก็จะต้องติดตามและ
ประสานงานกับหน่วยงานในสังกัดที่เป็นเจ้าของเรื่องเพื่อให้ไปชี้แจงต่อที่ประชุม และเมื่อสภา
มีมติให้ดำเนินการประการใดก็ต้องประสานกับหน่วยงานในสังกัดให้ดำเนินการตามมติของสภา
ภายในกำหนดเวลาด้วย

การวางแผนการเสนอร่างกฎหมาย

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ปคร. ยังมีหน้าที่ที่สำคัญมากอีกประการ คือ
ประสานงานในการวางแผนการเสนอร่างกฎหมาย ซึ่งสืบเนื่องจากพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย
หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๑๕ ได้กำหนดให้มีการ
จัดทำแผนนิติบัญญัติ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับกฎหมายที่จะต้องจัดให้มีขึ้นใหม่ หรือกฎหมาย
ที่ต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกให้สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน ส่วนราชการ
ผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาที่ต้องดำเนินการ เสนอคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ และเมื่อคณะรัฐมนตรี

เห็นชอบแล้วให้มีผลผูกพันส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ดังนั้น ส่วนราชการต่าง ๆ จึงมีหน้าที่แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทราบถึงความจำเป็นที่ต้องจัดให้มีกฎหมายขึ้นใหม่ แก้ไข หรือยกเลิกกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ และจัดลำดับความจำเป็นเร่งด่วนอย่างเหมาะสมและคำนึงถึงความพร้อมในการบังคับใช้ให้เป็นไปตามกฎหมายของแต่ละกระทรวง ซึ่งนับได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการเสนอร่างกฎหมายต่อรัฐสภาเช่นกัน

๓.๒.๓ การประสานงานอื่น ๆ

หน้าที่ของ ปคร. ในการประสานงานอื่น ๆ ในข้อนี้ เป็นการเปิดกว้างในกรณีจำเป็นที่จะต้องมีการประสานงานเกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ ที่เป็นภารกิจของคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา หรือรัฐมนตรีเห็นว่ามีความภารกิจพิเศษที่จะมอบหมายให้ ปคร. ดำเนินการ

๓.๓ ผู้ช่วย ปคร. และกลุ่ม ปคร.

๓.๓.๑ ผู้ช่วย ปคร. มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยผู้ประสานงาน เพื่อช่วยปฏิบัติงานหรือปฏิบัติงานอันเป็นการสนับสนุนหรือปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ประสานงาน

๓.๓.๒ ผู้ช่วย ปคร. แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทเช่นเดียวกับ ปคร. คือ

๓.๓.๒.๑ ผู้ช่วย ปคร. ของส่วนราชการ ได้แก่ กระทรวง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี

๓.๓.๒.๒ ผู้ช่วย ปคร. ของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี โดยแต่ละประเภทมีที่มาและการแต่งตั้ง ดังนี้

ประเภทของ ผู้ช่วย ปคร.	ผู้ช่วย ปคร. ของส่วนราชการ ได้แก่ กระทรวง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรี	ผู้ช่วย ปคร. ของรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่มาและการแต่งตั้ง	ปคร. เป็นผู้แต่งตั้งจาก ข้าราชการประจำผู้ดำรงตำแหน่งระดับ ๙ ลงมา หรือ ข้าราชการประจำผู้ดำรงตำแหน่งที่เทียบเท่า	ปคร. เป็นผู้แต่งตั้งจาก ข้าราชการประจำ

ผู้ช่วย ปคร. จะมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการประสานงานในภารกิจคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาให้แก่ ปคร. เนื่องจาก ปคร. เป็นข้าราชการระดับสูงมีภารกิจประจำค่อนข้างมาก ดังนั้น ระบบ ปคร. ในอดีตที่ผ่านมาจึงมีผู้ช่วย ปคร. เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง ทำให้การประสานภารกิจโดยเฉพาะในส่วนของคณะรัฐมนตรีดำเนินไปอย่างราบรื่น โดยใช้วิธีการประสานงานระหว่างเครือข่ายของระบบ ปคร. ในแต่ละหน่วยงาน

จากความสำคัญของผู้ช่วย ปคร. ที่กล่าวมาข้างต้น ดังนั้น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงได้กำหนดให้มีผู้ช่วย ปคร. ขึ้นอย่างเป็นทางการ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้ส่วนราชการจัดให้มีกลุ่ม ปคร. จัดสถานที่ปฏิบัติงาน สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติงานของ ปคร. มีจุดประสานงานที่ชัดเจน ประสานงานได้สะดวกและรวดเร็ว

ส่วนที่ ๔

ระบบประสานงานคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาของประเทศออสเตรเลีย

การประสานงานในการบริหารราชการแผ่นดินของออสเตรเลียได้มีการพัฒนาระบบผู้ประสานงาน (liaison system) อย่างชัดเจนในหลายภารกิจและหลายระดับ ดังนี้

๔.๑ ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรี (Cabinet Liaison Officer: CLO)

ผู้ประสานงานคณะรัฐมนตรี หรือ CLO เป็นข้าราชการประจำระดับกลางปฏิบัติงานอยู่ที่กระทรวงมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

๔.๑.๑ การวางแผนการเสนอเรื่อง (Cabinet Forecast) โดยประสานกับเจ้าหน้าที่ของกรมเจ้าของเรื่อง จัดทำแผนการเสนอเรื่องและปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันทุกสัปดาห์เพื่อส่งให้ฝ่ายเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี (Department of Prime Minister and Cabinet: DPM&C) ผ่านระบบ CABNET

๔.๑.๒ การจัดทำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีทุกประเภท ได้แก่ เรื่องแต่งตั้ง (appointment) เรื่องที่กระทรวงเสนอคณะรัฐมนตรี (submission) เรื่องที่คณะรัฐมนตรีสั่งให้กระทรวงเสนอเข้ามาเพิ่มเติม (memorandum) โดยมีหน้าที่ให้คำปรึกษาเจ้าหน้าที่ของกรมเจ้าของเรื่องในการจัดทำเอกสารให้ตรงตามรูปแบบที่ DPM&C กำหนด รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบและความครบถ้วนของการประสานความเห็นก่อนส่งให้ DPM&C ผ่านระบบ CABNET

๔.๑.๓ การแจ้งวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีและส่งเอกสารการประชุม เมื่อ DPM&C บรรจุเรื่องของกระทรวงลงในวาระการประชุมก็จะแจ้งให้ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องผ่านระบบ CABNET โดย CLO จะพิมพ์วาระการประชุมและเอกสารประกอบการประชุมส่งให้ผู้ประสานงานของรัฐมนตรี (Department Liaison Officer: DLO) ที่ประจำอยู่ที่สำนักงานรัฐมนตรีเพื่อเสนอรัฐมนตรี และเจ้าหน้าที่กรมเจ้าของเรื่อง

๔.๑.๔ การแจ้งมติคณะรัฐมนตรี (Cabinet Minute) เมื่อ DPM&C แจ้งมติผ่านระบบ CABNET CLO จะพิมพ์มติคณะรัฐมนตรีและเวียนเอกสารนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

จะเห็นว่าผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ CLO ของออสเตรเลียเป็นเจ้าหน้าที่ระดับกลาง และเป็นผู้ที่มองภาพกว้างในงานของกระทรวง สามารถทราบว่าเรื่องที่จะเสนอเกี่ยวข้องกับหน่วยงานใด ๆ และมีศักยภาพในการประสานงานทั้งภายในและภายนอกกระทรวง สามารถรักษาความลับได้ดี (เพราะเป็นคนเดียวในกระทรวงที่สามารถเข้าถึงระบบ CABNET และระบบโทรสารลับในภารกิจคณะรัฐมนตรี) รวมทั้งต้องมีพื้นฐานการใช้คอมพิวเตอร์ระบบ CABNET เป็นอย่างดี

๔.๑.๒ ผู้ประสานงานของรัฐมนตรี (Department Liaison Officer: DLO)

ผู้ประสานงานของรัฐมนตรี หรือ DLO คือผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่หน้าห้องรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรี โดยเป็นข้าราชการประจำในกระทรวงที่มาทำหน้าที่ประสานงานระหว่างรัฐมนตรีกับกระทรวงและกรมต่าง ๆ การประสานงานจาก CLO ที่จะมาสู่รัฐมนตรีจะผ่าน DLO ทุกเรื่องหน้าที่ของ DLO มีดังนี้

๔.๑.๒.๑ การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ก่อนที่ CLO จะเสนอเรื่องไปยัง DPM&C CLO จะประสานกับ DLO เพื่อขอคำแนะนำว่าเรื่องที่จัดทำเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีนั้น ๆ สอดคล้องกับนโยบายและแนวคิดของรัฐมนตรีหรือไม่ ทั้งนี้ DLO สามารถเข้าสู่ระบบ CABNET โดยใช้ CABNET account ของรัฐมนตรี

๔.๑.๒.๒ การประสานงานกับที่ปรึกษารัฐมนตรีในการพิจารณาเรื่องที่เสนอคณะรัฐมนตรี เมื่อ DPM&C ส่งวาระการประชุมและเอกสารผ่าน CABNET ให้ CLO CLO จะพิมพ์เอกสารส่งให้ DLO เพื่อส่งให้ที่ปรึกษารัฐมนตรี ทั้งนี้ DLO มีหน้าที่พิจารณาว่าเรื่องนั้น ๆ มีประเด็นสำคัญอะไร โดยเน้นประเด็นสำคัญในเอกสารหรืออาจสรุปย่อให้รัฐมนตรี รวมทั้งประสานเจ้าหน้าที่ของกรมมาสรุปเรื่องให้รัฐมนตรี นอกจากนี้ จะต้องพิจารณาว่าเรื่องนั้น ๆ เกี่ยวข้องกับรัฐมนตรีท่านใดในกระทรวง เพราะบางกระทรวงมีทั้งรัฐมนตรีที่อยู่ในคณะรัฐมนตรี (senior minister) และรัฐมนตรีที่ไม่อยู่ในคณะรัฐมนตรี (junior minister) กรณีถ้าเรื่องนั้นเป็นความรับผิดชอบของ junior minister ก็จะส่งให้ junior minister หากไม่อยู่ ก็จะส่งให้ senior minister แทน

๔.๑.๓ ผู้ประสานงานรัฐสภา (Parliamentary Liaison Officer: PLO)

ผู้ประสานงานรัฐสภา หรือ PLO เป็นข้าราชการประจำทำหน้าที่ประสานกับรัฐสภาเกี่ยวกับงานต่าง ๆ ที่กระทรวงเกี่ยวข้อง เช่น การตอบกระทู้ การอภิปราย PLO มีทั้งในระดับกระทรวงและ DPM&C แต่ PLO ระดับกระทรวงจะไม่มีภารกิจมากเท่า PLO ของ PM&C ทั้งนี้ เพราะ PLO ของ DPM&C จะมีหน้าที่ประสานการจัดวาระการประชุมสภาทั้ง ๒ สภา ซึ่งบางครั้งต้องสามารถต่อรองกับฝ่ายค้านในการจัดลำดับเรื่องในวาระการประชุม รวมทั้งต้องติดตามการประชุมสภาอย่างใกล้ชิดโดย PLO ของ DPM&C จะมี ๒ คนสำหรับการประสานงานวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรอย่างละ ๑ คน

๔.๑.๔ ผู้ประสานงานด้านกฎหมาย (Legislation Liaison Officer: LLO)

ผู้ประสานงานด้านกฎหมาย หรือ LLO เป็นข้าราชการประจำทำหน้าที่ประสานงานเกี่ยวกับกฎหมายของกระทรวง โดยติดตามกระบวนการตรากฎหมายให้ผ่านการพิจารณาจนแล้วเสร็จ ในกรณีเป็นกระทรวงเล็กที่ไม่มีภารกิจมาก LLO อาจเป็นคนเดียวกับ PLO